

VENDÉGLÁTÁS

Budapest

1973 SEP 27

640.24

712.21

244

A margitszigeti Nagyszálló és a Margit fürdő 1873-ban

100 éves a Nagyszálló

A Margitszigeti Nagyszálló rangját, sok más előnye mellett, ma egyedülállóan csodálatos fekvése és gazdag múltja adja meg. A ritka ősfák, az üdítő pázsit, a hőmpölygő folyam, a romantikus, regelő romok, a zuhatag és alatta a szivárványos tavirózsás és ezervirágos sziklakert utolérhetetlen környezet. Különleges légkörét pedig immár évszázados hagyományai ihletik, ezekről szeretnék néhány szót szólni.

1873-ban nyitotta meg kapuit a gyógyszálló, hiszen a Margitsziget jelentőségét, de különösen az északi rész jellegét abban az időben fürdőhely volta adta meg. Az első (1866-ban Zsigmond Vilmos fürta) gyógyforrás adta a hetvenes évek legmodernebb fürdőjének: a *Margitfürdőnek* vizét. A Margitfürdő Ybl Miklós egyik legharmonikusabb és legszebb alkotása volt. Az eredeti tervek szerint a Sziget felső része az ország gyógyfürdő-bázisa lett volna, Ybl mind a két partra hatalmas szállodát és még sok épületet tervezett. Csak a pesti oldali szálló — a mai őse — valósult meg, az is szerényebb formában. Az eredeti épület a fürdőhöz illő neoreneszánsz stílusú volt. A kétemeletes, 162 szobás szálló az akkori idők minden kényelmét nyújtotta: a szobák pompás berendezése, a fürdőszobákba bevezetett gyógyvíz, a földszinten a ragyogó „társalgó-terem” (Kursalon), a könyvtár, az orvosi rendelő, a szállóhoz csatlakozó Nagyvendéglő, egységet alkotott. A gasztronómia terén már akkor is és azóta is mindig kiválótt nyújtott. Telt ház is volt mindig, pedig akkor csak hajóval lehetett megközelíteni. A Szigeten belül a kedves kocogó lovasút szolgálta a közlekedést. A világvárossá fejlődött Budapest kellős közepén, mégis távol annak zajától, porától — pihenést, üdülést, gyógyulást jelentett a Nagyszálló. Csendes, *gyógyfürdő jellegét* még sokáig megőrizte, — a hangosabb szórakozás színhelye a Sziget alsó déli része, az akkori Nagyvendéglő (mai Kaszinó) volt, a sportövezet is csak a századforduló után kezdte fejlődését. A „tündérsziget” sűrű látogatottsága pedig csak az 1900-as években (a szárnyhíd megépítése után, majd amikor a Szigetet a fővárosi Közmunkatanács vette birtokába) következett be.

Vendégek könyv nem maradt a száz év folyamán, de a lapok sok híres névről tudósítanak. Saját folyóirata is volt a Szigetnek kétszer — 1894-ben a *Margitsziget*, 1921-ben a *Krúdy* szerkesztette *Szigeti séták* című egy-egy idenyen át.

Arany Jánosnak a szállóban töltött nyarait megörökítik életrajzai, a „tölgyek alatt” írt sok költeménye, az esős napokon szobájában szerzett és gitárján pengetett dalai — nemsokára pedig méltó bronztábla a hallban. A Nagyszállóhoz tartozó ősidőb Kiszálló, valóságos irodalmi tanya: *Bródy Sándor*, *Szép Ernő*, *Kárpáti Aurél*, *Molnár Ferenc*, *Hunyady Sándor* és még sok író lakója egy-egy versben, vagy kötetben örökítette meg. *Krúdy* is volt vendége, mielőtt a Sziget évtizedes állandó otthona lett. A Nagyszállót egy századon át a szellemi élet, irodalom, művészetek, politika nagyjai mindig kedvelték. Csak néhány név: *Fraknoi Vilmos*, *Lechner Ödön*, *Gyulai Pál*, *Zichy Mihály*, *Lotz Károly*, *Kubelik Jan*, *Ábrányi Kornél*, *Prielle Kornélia*, *Jászai Mari*, *Blaha Lujza* és ki győzné felsorolni?

A Nagyszálló épülete átélte már öt nagy átépítést, több kisebb átalakítást. A szanatóriumi szárnyat a húszas években építették hozzá a gyógyulóknak, mert a szálló szórakozóhely jellege előtérbe került. A II. világháború előtt egy évtizedig Palatinus volt a neve — a háború pusztításai után újjáépítve ismét Margitsziget Nagyszálló néven nyitották meg. De azóta gyógyszálló jellege háttérbe szorult, szálloda és klimatikus pihenőhely, de a Margitfürdőt szétbombázták, helyét gyepp fedti. Reméljük hamarosan megindul a tervezett gyógyüdülő szálló építése.

A centenáriumot a *Danubius Szálloda és Gyógyüdülő Vállalat* novemberi ünnepségsorozattal fogja emlékeztetéssé tenni.

Konrádyné, dr. Gálos Magda